

gemeente harderwijk

Beleidsnota sport en bewegen 2023-2026

‘Bewegen doen we samen’

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Voorwoord	4
Inleiding	5
Leeswijzer	6
Ontwikkelingen sport en bewegen.....	8
Trends	8
Landelijke ontwikkelingen.....	8
Provinciale en regionale ontwikkelingen.....	8
Lokale ontwikkelingen.....	9
Nieuw sport- en beweegbeleid 2023-2026	12
Thema 1: Gezonde en actieve inwoners	14
Inleiding.....	14
Ambitie.....	14
Speerpunten	14
Thema 2: Iedereen doet mee	18
Inleiding.....	18
Ambitie.....	18
Speerpunten	18
Thema 3: Vitale en sterke sport- en beweegclubs.....	20
Inleiding.....	20
Ambitie.....	21
Speerpunten	21
Thema 4: Goede en voldoende sport- en beweegvoorzieningen	24
Inleiding.....	24
Ambitie.....	24
Speerpunten	24
Monitoring en evaluatie	27
Financiën	27

Samenvatting

‘Harderwijk is een sportieve gemeente waarin voor iedereen ruimte is en iedereen zich welkom voelt om te sporten en te bewegen. We stimuleren alle inwoners om met plezier een leven lang te sporten en te bewegen.’

De rol van de gemeente is verbindend, stimulerend en faciliterend.

1. Gezonde en actieve inwoners

Ambitie: We willen blijvend sport- en beweeggedrag van alle inwoners stimuleren en waar mogelijk intensiveren. Motivaties voor inwoners kunnen zijn: ontspanning, presteren, maar ook ontmoeten, gezelligheid, verbinding en gezondheid.

- We werken aan het verbeteren van de motorische vaardigheden van kinderen.
- We bevorderen een gezonde en actieve leefstijl, specifiek voor jongeren en senioren.
- We zetten in op voldoende sport- en beweegmogelijkheden in de wijk.
- We versterken de verbinding met zorg.
- We stimuleren talentontwikkeling.

2. Iedereen doet mee

Ambitie: We willen dat inwoners zich veilig voelen en ongeacht hun achtergrond kunnen sporten en bewegen. We zetten in op bewustwording, zodat iedereen met plezier kan sporten en bewegen op zijn of haar eigen niveau.

- We zetten in op kennisdeling en deskundigheidsbevordering.
- We stimuleren het aangepast sporten.
- We stimuleren inwoners in kwetsbare situaties om in beweging te komen.

3. Vitale en sterke sport- en beweegclubs

Ambitie: In de gemeente Harderwijk is het streven om een breed netwerk van zowel sportverenigingen als -aanbieders te faciliteren en te onderhouden. Daarnaast is er specifiek voor sportverenigingen het streven om deze op organisatiekracht te versterken. En worden verenigingen gestimuleerd om (indien mogelijk en gewenst) zich te ontwikkelen tot een vitale sportvereniging.

- We adviseren en ondersteunen sport- en beweegclubs.
- We helpen sportverenigingen met het vrijwilligersbeleid.
- We helpen sportverenigingen met het professionaliseren.

4. Passende en voldoende sport- en beweegvoorzieningen

Ambitie: In de gemeente Harderwijk willen we voldoende uitnodigende sport- en beweegvoorzieningen beschikbaar stellen. Hiermee wordt een breed aanbod van sport en bewegen mogelijk gemaakt, zowel binnen, buiten, als in de openbare ruimte.

- We stimuleren de inrichting van een beweegvriendelijke omgeving.
- We zorgen voor voldoende en kwalitatief duurzame binnen- en buitensportaccommodaties.

TERUG NAAR
INHOUDSOPGAVE

Voorwoord

Harderwijk is een sportstad. Hier investeren we als gemeente ook bewust in. Ons motto is 'een leven lang sporten en bewegen voor iedereen'. Heel veel mensen in Harderwijk en Hierden sporten en bewegen. Hierbij staat het plezier voorop. Sporten en bewegen is goed voor een gezonde en actieve leefstijl en voor de mentale gezondheid. En sport verbindt. Samen sporten, samen naar sport kijken, samen winnen, samen verliezen. Sporten en bewegen is belangrijk voor de Harderwijkse en Hierdense samenleving. Jong en oud kan meedoen, iedereen op zijn of haar eigen niveau.

Maar dit gaat niet vanzelf. Daar werken we met elkaar hard voor. Zodat sporten en bewegen voor iedereen in de gemeente Harderwijk toegankelijk en mogelijk is en blijft, een leven lang. We zorgen voor voldoende sportfaciliteiten. Vrijwilligers zijn voor ons van grote waarde om het verenigingsleven in stand te houden. En er is een grote groep mensen die niet vanzelf makkelijk meedoet, maar hierbij extra zorg en aandacht nodig heeft.

Er liggen heel wat uitdagingen voor ons. De afgelopen jaren hebben ons geleerd hoe belangrijk sporten en bewegen is. Om gezond te blijven, je goed te voelen en ook langer voor jezelf te kunnen zorgen. Wij kunnen deze uitdagingen natuurlijk niet alleen aan als gemeente. Daarvoor hebben we sterke sportverenigingen nodig, actieve sportaanbieders, sport- en beweegcoaches bij GA! Harderwijk, maar ook alle mensen die op de één of andere manier bezig zijn in of voor de sport. Als vrijwilliger, als trainer, als supporter.

Met deze sportnota willen wij als gemeente ook de komende jaren sporten en bewegen prominent op de agenda laten staan. We maken 'gezond' gewoon, daar draagt sporten en bewegen aan bij. We zetten ons in voor een veilig sportklimaat, voor een breed en gevarieerd sportaanbod, voor sterke en gezonde sportverenigingen en natuurlijk ook voor goede sportvoorzieningen. Met als doel gezonde en actieve inwoners. Onze rol is hierbij stimulerend, faciliterend en verbindend.

Ik nodig iedereen in Harderwijk en Hierden van harte uit om mee te doen - of je nu een toptalent bent, je talent nog moet ontdekken of gewoon plezier wilt hebben - iedereen kan meedoen. Dát is juist het mooie van sporten en bewegen. En uit eigen ervaring kan ik zeggen dat je door te sporten en te bewegen echt lekkerder in je vel zit!

Marcel Companjen,
Wethouder sport

TERUG NAAR
INHOUDSOPGAVE

Inleiding

De huidige beleidsnota sport en bewegen 'Samen in beweging' 2018-2022 loopt ten einde. We kijken terug op een periode waarin, mét resultaat, hard is gewerkt aan de sport- en beweegmogelijkheden voor de inwoners van de gemeente Harderwijk. In deze nieuwe beleidsnota sport en bewegen 2023-2026 zetten we voort wat hieraan heeft bijgedragen. Aanvullend hierop benoemen we vier thema's met speerpunten die daar invulling aan geven.

Sportakkoord

In navolging van het landelijk Sportakkoord 'Sport Verenigt Nederland', is er in 2020 in de gemeente Harderwijk een Lokaal Sportakkoord samen met lokale (sport)partners opgesteld. De afgelopen jaren hebben we samen met (sport)partners het lokale Sportakkoord uitgevoerd.

Het doel van het Sportakkoord is dat iedereen plezier in sporten en bewegen kan hebben. Een leven lang als sporter, vrijwilliger of toeschouwer. Landelijk zijn er zes thema's benoemd, waarvan Harderwijk de volgende heeft gekozen:

- Inclusief sporten en bewegen
- Vitale Sportaanbieders en Positieve sportcultuur
- Vaardig in bewegen

We gaan het vervolg op het Lokaal Sportakkoord opnemen in de beleidsnota sport en bewegen 2023-2026. Daarmee krijgt het na 2022 een vaste plek binnen het sportbeleid. Ook blijven we gebruik maken van de ontstane samenwerkingen vanuit het Lokaal Sportakkoord.

Totstandkoming beleidsnota sport en bewegen 2023-2026

De beleidsnota sport en bewegen 2023-2026 is tot stand gekomen met onder andere input van inwoners, sport- en beweegclubs, beleidsadviseurs vanuit diverse beleidsterreinen, sociale adviesraad en GA! Harderwijk. Het uitvoeringsprogramma hiervan wordt, na vaststelling van de nota, geschreven met de lokale (sport)partners. Voor de uitvoering spelen de sportverenigingen, de sportaanbieders en GA! Harderwijk een belangrijke rol.

Evaluatie beleidsnota 2018-2022 en Lokaal Sportakkoord

De beleidsnota sport en bewegen 2018-2022 is geëvalueerd. Ook is de tussentijdse evaluatie van het Lokaal Sportakkoord uitgevoerd. De uitgebreide evaluatie is te vinden in de notitie 'Evaluatie sportnota 2018-2022'.

Conclusies evaluaties

Vanuit de evaluaties concluderen we dat er veel gebeurt in Harderwijk en Hierden op sport- en beweeggebied. Veel activiteiten, actieve sport- en beweegclubs, samenwerkingen die tot stand zijn gekomen en sportvoorzieningen die gebouwd, aangelegd of gerenoveerd worden. We gaan op deze ingeslagen weg verder. Daarnaast vragen we extra aandacht voor de volgende ontwikkelingen: aandacht voor een gezonde en actieve leefstijl, inclusief én aangepast sporten en bewegen, vrijwilligers problematiek bij sportverenigingen en een beweegvriendelijke openbare ruimte.

TERUG NAAR
INHOUDSOPGAVE

Leeswijzer

Sport en bewegen heeft raakvlakken met verschillende beleidsterreinen. Ook trends en ontwikkelingen zijn van invloed op het sport- en beweeggedrag van mensen en daarmee ook op het beleid voor de komende jaren. We moeten samenwerken vanuit verschillende disciplines om de gezonde en actieve leefstijl te bevorderen én te stimuleren.

Daarbij ligt er een grote rol voor (sport)partners in de Harderwijkse en Hierdense samenleving. Een overzicht van het landschap waarin we ons begeven wordt gegeven in het volgende hoofdstuk 'Ontwikkelingen sport en bewegen'. Daarna geven we weer wat de ambities en uitgangspunten zijn van het nieuwe beleid voor de komende vier jaren. Hierbij gaan we door op de ingeslagen weg en geven we hier verdere verdieping en invulling aan.

Er zijn vier thema's benoemd voor de komende jaren. Per thema wordt een inleiding gegeven, een ambitie benoemd en worden de speerpunten aangegeven waarop we ons gaan richten de komende jaren. Verdere uitwerking hiervan volgt in het uitvoeringsprogramma wat geschreven wordt met de lokale partners na vaststelling van deze nota.

Vervolgens wordt er een toelichting gegeven op de monitoring en evaluatie, die verder uitgewerkt wordt in het uitvoeringsprogramma.

Begripsbepaling

In deze concept nota worden verschillende begrippen gebruikt, die soms wat meer duiding nodig hebben.

Sportvereniging	: Een individuele sportvereniging, werkend met vrijwilligers.
Sportaanbieder	: Een commerciële sportaanbieder.
Sport- en beweegclubs	: Zowel sportvereniging als -aanbieder.
Sportpark	: Alle verenigingen en organisaties op een fysiek sportpark.
Sportcluster	: Alle verenigingen en organisaties op het sportpark die meedoen met het Sportpark-management.
Sportparkmanagement	: Overkoepelende term voor de samenwerking tussen de deelnemende sportclusters en de inzet van sportparkcoördinatoren en sportparkcoaches.
Sportparkcoördinator	: Coördinerende functie op het sportcluster. Verantwoordelijk voor twee verschillende clusters.
Sportparkcoaches	: Uitvoerende functie op het sportcluster, werkend voor vier sportclusters.
Inclusief sporten	: Inclusief sporten gaat over regulier sport- en beweegaanbod waarbij de drempels verlaagd worden zodat een ieder zich veilig voelt om te sporten en te bewegen, ongeacht leeftijd, fysieke of mentale gezondheid, etnische achtergrond, geloof, seksuele geaardheid of sociale positie.
Aangepast sporten	: Aangepast sporten is voor mensen met een beperking die niet altijd mee kunnen doen in het reguliere sportaanbod. Inclusie betekent hier dat er altijd gekeken wordt of er wel deelgenomen kan worden aan het reguliere aanbod, maar kan ook betekenen dat een g-team wel onderdeel is van de sportvereniging en zich op deze manier toch onderdeel voelt van het geheel.

TERUG NAAR
INHOUDSOPGAVE

Ontwikkelingen sport en bewegen

Trends

Een aantal trends is van invloed op het sport- en beweeggedrag van inwoners en het aanbod.

De sport verandert

- Naast sport en bewegen als doel, wordt sport en bewegen ook als middel ingezet om via een integrale aanpak andere effecten te bereiken, op veel verschillende gebieden. Denk hierbij aan meer samenhang in de wijk, vergroten van zelfvertrouwen, verbeteren kwaliteit van leven, re-integratie enzovoorts.
- Er ontstaat steeds meer onderlinge samenwerking tussen de gemeenten, de sport- en beweegclubs, het onderwijs, de kinderopvang, de zorg en maatschappelijke organisaties.
- Steeds vaker zien we sportbonden, gemeenten en onderwijsinstellingen EGG integreren in hun beleid. EGG staat voor Esports, Gaming en Gamification.

De sporter verandert

- Het ongeorganiseerde sporten en bewegen is nog steeds in opkomst, dit is versterkt in de coronaperiode. Denk hierbij aan hardlopen, wandelen, fietsen en fitness.
- De inwoner bepaalt zelf steeds meer waar en wanneer er gesport wordt.
- Kwaliteit, flexibiliteit en vrijblijvendheid zijn van groot belang voor de sporter.

De sportvereniging verandert

- Als gevolg van demografische ontwikkelingen, de kritische sporter en de individualistische maatschappij hebben de sportverenigingen steeds meer te maken met teruglopende ledenaantallen, vrijwilligers tekorten en een afnemende betrokkenheid van de leden.
- Steeds meer sportverenigingen worden maatschappelijk actief. De sportvereniging is meer extern georiënteerd, heeft een vernieuwend aanbod en werkt samen met maatschappelijke partners, bijvoorbeeld met het onderwijs of de zorg.

De ruimte voor sport en bewegen verandert

- Sportclusters worden steeds vaker multifunctioneel ingezet.
- Sporters maken steeds vaker gebruik van de openbare ruimte.

Landelijke ontwikkelingen

Landelijk zijn er veel ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen. NOC*NSF heeft de **Sportagenda 2032** opgesteld. Het streven is dat in 2032 iedereen in Nederland, in alle levensfasen en op alle ambitieniveaus, dagelijks sportplezier beleeft. Door zelf en samen te sporten, te excelleren in sport of sportief te bewegen, maar ook als vrijwilliger, professional en supporter in een sociaal veilige, gezonde en duurzame omgeving. Om deze ambitie te behalen, streeft NOC*NSF naar een effectieve samenwerking binnen en buiten de sector.

Ook het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) zet zich in voor de gezondheid en kwaliteit van leven van alle Nederlanders, onder het motto 'Samen gezond, fit en veerkrachtig'. Ze heeft de **Beweegalliantie** opgericht. Dit is een samenwerking van diverse partijen met als doel meer bewegen. Het uiteindelijke doel is dat 75% van de Nederlanders in 2040 voldoet aan de beweegrichtlijnen, zodat in 2040 bewegen een vanzelfsprekend onderdeel is in het leven van iedere Nederlander.

De Sportagenda en Rijksambitie vormen de basis voor een integrale en gezamenlijke missie voor 2040: Sport en bewegen maakt ons fysiek en mentaal gezond, creëert saamhorigheid, biedt mogelijkheden voor talentontwikkeling, maar is ook gewoon een prettige vrijetijdsbesteding. Iedereen in Nederland heeft de kans zonder belemmering te sporten, excelleren in sport of te bewegen en daar plezier aan te beleven. We inspireren zoveel mogelijk Nederlanders met de kracht van topsport en sport. Sportief bewegen is vanzelfsprekend voor iedereen die in Nederland woont.

Deze integrale aanpak wordt landelijk gestimuleerd door de zogeheten **Brede SPUK**. Vanaf 2023 wordt deze nieuwe regeling ingevoerd. De Brede SPUK bestaat uit zestien regelingen op het gebied van Sport en Bewegen, Gezondheid en Sociale Basis. Deze regelingen kunnen vanaf 2023 gezamenlijk worden aangevraagd voor de periode 2023-2026. Daarvoor moet de gemeente in 2023 een gezamenlijk plan schrijven voor de integrale aanpak van de besteding van deze middelen, het **Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)**. Het doel is meer integraliteit, waarmee lokale en regionale samenwerking verder versterkt wordt.

De regelingen van Sport en Bewegen binnen de Brede SPUK, waar vanuit Harderwijk gebruik van wordt gemaakt, zijn het **Sportakkoord II** en de **Brede Regeling Combinatiefuncties**. De Brede Regeling Combinatiefuncties, de landelijke regeling voor inzet van de sport- en samenwerkingscoaches, wordt doorgezet na 2022. Het nieuwe Sportakkoord zal een update zijn van het huidige akkoord. Daarbij blijven we gebruikmaken van de ontstane samenwerkingen vanuit het Lokaal Sportakkoord. Het totaalbudget van de regeling blijft minimaal behouden.

Provinciale en regionale ontwikkelingen

In 2022 is een nieuwe **Gelders Sportakkoord 2.0** ontwikkeld. Het Gelders Sportakkoord 2.0 sluit aan bij de thema's van lokale sportakkoorden. Er wordt gekeken hoe met inzet op provinciaal niveau, ook gemeenten, clubs, bonden en andere organisaties individueel versterkt kunnen worden. Waar in het vorige Gelders Sportakkoord meer de nadruk lag op de economische waarde, is in het Gelders Sportakkoord 2.0 meer oog voor de maatschappelijke waarde.

De acht gemeenten op de Noord-Veluwe, Harderwijk, Ermelo, Putten, Nunspeet, Oldebroek, Elburg, Hattem en Heerde, werken al jaren samen op het gebied van sport en bewegen. Dit is zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau. Vanuit deze samenwerking wordt er kennis gedeeld en op projectniveau samengewerkt. Vanuit de lokale sportakkoorden is er een **regionale samenwerkingsagenda** opgesteld met thema's en activiteiten die regionaal gemeenschappelijk zijn.

De visie van de regionale samenwerking is als volgt: 'De acht gemeenten op de Noord-Veluwe zetten zich samen met de sport- en beweegclubs en (maatschappelijke) partners in voor een leven lang sport en bewegen voor alle inwoners. De sportinfrastructuur en de openbare ruimte nodigen uit tot bewegen. De inwoners van de Noord-Veluwe zijn zich ervan bewust dat voldoende sporten en bewegen in elke levensfase bijdraagt aan een gezonde leefstijl en een vitale samenleving'.

De thema's van de regionale samenwerkingsagenda richten zich op een aantal onderwerpen, opgedeeld in vier 'type' samenwerkingen:

1. Voortbouwen op wat goed gaat
2. Bundelen gezamenlijke ambities
3. Afstemmen en efficiëntie vergroten
4. Benutten van de kracht van de regio

Lokale ontwikkelingen

Harderwijk wil een gemeente zijn waar zorgen voor jezelf en elkaar heel normaal is. Waar iedereen mee kan doen en gezond en veilig kan leven en wonen. En waar de gemeente klaarstaat voor de inwoner is als er echt hulp nodig is. Nu, maar ook in de toekomst als het allemaal wat zuiniger moet. Daarvoor wordt een **Nota Sociaal Domein** opgesteld, samen met de gemeenten Ermelo en Zeewolde. Dit vraagt om een integrale afstemming tussen de verschillende beleidsterreinen. Ook sport en bewegen is hier onderdeel van en onderdelen van deze sport- en beweegnota komen terug in de integrale afstemming binnen het Sociaal Domein.

In Harderwijk willen we dat iedereen kan meedoen. Toch is dat voor de ene inwoner een grotere uitdaging dan voor de andere. Inclusie gaat over zo zelfstandig mogelijk ongehinderd mee kunnen doen en praten. Dit vraagt om extra inzet om drempels weg te nemen, zodat een beperking geen handicap hoeft te zijn. Iedereen heeft daarbij iets anders nodig. Naast het wegnemen van drempels gaat het ook over je thuis én veilig voelen, maar ook dat de inwoner mee mag beslissen zonder dat er een bepalende norm is. Vanuit de **Verbeteragenda inclusie Gemeente Harderwijk** kijken we gezamenlijk, ook vanuit het sportbeleid, hoe we nog beter hierop in kunnen zetten.

In de komende jaren treedt de Omgevingswet in werking. Het opstellen van de lokale **Omgevingsvisie**, die onderdeel is van de Omgevingswet, is momenteel in volle gang. In de lokale omgevingsvisies moeten gemeenten de gewenste ontwikkelingen met betrekking tot de openbare ruimte voor de komende jaren vastleggen. Hierbij staat de gezonde leefomgeving centraal, met aandacht voor een beweegvriendelijke buitenruimte. De gezonde keuze moet de makkelijkste keuze zijn.

Harderwijks sport- en beweeglandschap

Harderwijk heeft 48.857 inwoners per 1 januari 2022. Harderwijk beschikt over een ruim aanbod van sportvoorzieningen voor diverse sporten.

In gemeentelijk beheer

Een aantal binnen- en buitensportaccommodaties is in gemeentelijk beheer en eigendom. In gemeentelijk beheer zijn zeven gymzalen, een sportzaal, drie sporthallen, een binnen- en buitenzwembad, drie voetbalcomplexen, hockeycomplex, korfbal- en handbalpark, een atletiekbaan, beachvelden, een bikepark en een survivalrunbaan.

In beheer van sportclub of stichting

Daarnaast zijn er nog meerdere sportaccommodaties in eigen beheer van een sportvereniging, -aanbieder of stichting, zoals onder andere een sporthal in Hierden, tennisbanen, padelbanen, een manege, indoor schietbanen, fitnesscentra, jeu de boules-banen en diverse watersportvoorzieningen. Niet alle sport- en beweegclubs hebben een eigen accommodatie, zij maken soms ook gebruik van gemeentelijke sportaccommodaties, multifunctionele centra of andere gebouwen. Zo maakt de rugbyvereniging gebruik van het veld bij het CCNV en maken diverse kleinere clubjes (onder andere denksporten, vechtsporten, danssporten) gebruik van de gymzalen of zalen bij de multifunctionele centra.

Openbare ruimte

Harderwijk ligt in een natuurlijke omgeving, aan het water van de Randmeren en op de Veluwe en is een prachtige omgeving om sportief te recreëren in de openbare ruimte. De omgeving nodigt uit tot bewegen door de korte afstand tot bos, water, heide en natuur. Er zijn al veel mogelijkheden om te sporten of te bewegen, waaronder de openbare speellocaties, de trimbaan, de skeelerbaan, de pumptrackbaan, de mountainbikeroute en het calisthenics park.

Schoolaanbod

De gemeente Harderwijk telt meerdere basisscholen, speciaal onderwijs, vier scholen voor voortgezet onderwijs, waaronder praktijkonderwijs en een MBO-opleiding Landstede. Op 18 basisscholen, het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs wordt (een deel van) het bewegingsonderwijs verzorgd door een vakleerkracht.

Sportaanbod

Er zijn per 1 september 2022 ruim 60 sportverenigingen met ongeveer 12.800 sportende leden. Daarnaast zijn er meerdere commerciële sportaanbieders. Alles bij elkaar is er een ruim aanbod van diverse sporten in Harderwijk.

Sportparkmanagement

In de gemeente Harderwijk zijn op de vier sportclusters in Hierden, Parkweg, Slingerbos en Strokel sportpark coördinatoren actief. De vier sportclusters willen inzetten op het bevorderen van de vitaliteit van alle inwoners van jong tot oud, om zo een maatschappelijke meerwaarde te creëren. Hiervoor zijn professionals aangesteld (sportpark coördinatoren en sportparkcoaches) om de doelstellingen op de clusters te kunnen realiseren. Zij kunnen ook een waardevolle bijdrage leveren aan het uitvoeringsprogramma van deze beleidsnota sport en bewegen.

GA! Harderwijk, uitvoeringsorganisatie sport en bewegen

Op 1 februari 2021 is de Stichting GA! Harderwijk opgericht. GA! Harderwijk is de uitvoeringsorganisatie voor sport en bewegen in de gemeente Harderwijk. GA! Harderwijk voert een aantal programma's uit voor de gemeente Harderwijk, zoals de Brede School, het Sportparkmanagement, JOGG (gezonde leefstijl) en Senioren in beweging. Vanuit het Lokaal Sportakkoord wordt invulling gegeven aan de clubkadercoach, de Inclusief coach en de Junior sportcoaches. Daarnaast verzorgt GA! Harderwijk op achttien basisscholen een deel van het bewegingsonderwijs.

Voor de uitwerking van deze beleidsnota in een uitvoeringsprogramma is een belangrijke rol voor GA! Harderwijk weggelegd, naast de grote inzet van sport- en beweegclubs. Bij de genoemde bestaande speerpunten is al een groot deel belegd bij GA! Harderwijk, voor de uitwerking van de nieuwe speerpunten zal dat ook voor een deel het geval zijn.

GA! Harderwijk werkt samen met een aantal zogenaamde samenwerkingscoaches vanuit ZorgDat, CultuurKust, Educare, Landstede, BedrijvenKringHarderwijk (BKH) en Veld 42. Deze organisaties ontvangen hiervoor ook subsidie vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties. Het doel is meer samenwerking om zo heel Harderwijk en Hierden te activeren.

TERUG NAAR
INHOUDSOPGAVE

Nieuw sport- en beweegbeleid 2023-2026

Inleiding

Sport en bewegen is belangrijk voor de Harderwijkse en Hierdense samenleving. De basis van de beleidsnota sport en bewegen 2023-2026 is gericht op een leven lang sporten en bewegen, voor iedereen. Sport en bewegen als vrije-tijdsbesteding is leuk en geeft plezier. Het draagt bij aan een gezonde en actieve leefstijl. Hoewel de basis van het sportbeleid de breedtesport is, heeft Harderwijk ook oog voor talent. Talenten worden gestimuleerd zich (verder) te ontwikkelen.

Sport en bewegen verbindt mensen en zorgt voor grote sociale betrokkenheid en participatie. Het kan ook ingezet worden als middel, om problemen op te lossen of doelen te bereiken. Sport en bewegen heeft dan ook raakvlakken met verschillende andere beleidsterreinen.

Rol gemeente

De rol van de gemeente is verbindend, stimulerend en faciliterend.

Verbindend

Er zijn veel organisaties en verenigingen die zich bezighouden met sport of die sport als middel inzetten. De gemeente kan de verbinding tussen alle betrokken partijen vergroten. Denk aan verbinding van maatschappelijke organisaties met verenigingen om specifieke doelgroepen te bereiken, samenwerking tussen sport- en beweegclubs onderling, of het verbinden van zorg aan de sport.

Stimulerend

Veel inwoners redden zichzelf, ze hebben plezier in sport en bewegen en regelen alles zelf. Er zijn ook inwoners die extra hulp nodig hebben. Onder die doelgroepen wil de gemeente deelname aan sport en bewegen extra stimuleren.

Faciliterend

De gemeente faciliteert door sportvoorzieningen in stand te houden, nieuwe voorzieningen aan te bieden en op meer indirecte wijze kennis beschikbaar te stellen. Door een beweegvriendelijke inrichting van de openbare ruimte en het scheppen van voorwaarden, zoals via het subsidie- en tarievenbeleid.

Visie

We vinden het belangrijk dat alle inwoners van de gemeente Harderwijk de gelegenheid hebben om te sporten en te bewegen. Daarom hebben we de volgende visie opgesteld:

‘Harderwijk is een sportieve gemeente waarin voor iedereen ruimte is en iedereen zich welkom voelt om te sporten en te bewegen. We stimuleren alle inwoners om met plezier een leven lang te sporten en te bewegen.’

Invulling geven aan de visie is een gedeelde verantwoordelijkheid van gemeente, sport- en beweegclubs, maatschappelijke organisaties en inwoners. In de beleidsnota sport en bewegen 2023-2026 wordt hier samen met deze partners aan gewerkt. Dit doen we aan de hand van de volgende vier thema's:

1. Gezonde en actieve inwoners
2. Iedereen doet mee
3. Vitale en sterke sport- en beweegclubs
4. Passende en voldoende sport- en beweegvoorzieningen

TERUG NAAR
INHOUDSOPGAVE

Thema 1: Gezonde en actieve inwoners

Inleiding

De maatschappelijke aandacht voor gezonde leefstijl blijft groeien. De bewustwording van het belang van sport en bewegen voor een gezonde en actieve leefstijl is versterkt, vooral door de coronapandemie. Hoewel de basis van het sportbeleid de breedtesport is, heeft Harderwijk ook oog voor talent. Talenten worden gestimuleerd zich (verder) te ontwikkelen. Voor iedereen geldt dat voldoende bewegen belangrijk is voor een goede fysieke en mentale gezondheid. Ondanks de toenemende bewustwording van een gezonde leefstijl en het belang van bewegen, voldeed in 2022 slechts 53,9% van de Nederlanders tussen de 18 en 65 jaar aan de beweegrichtlijnen¹. Daarbij brengen we dagelijks gemiddeld ruim negen uur zittend door. Veel zitten heeft nadelige gezondheidseffecten. Bewegen is goed, *meer* bewegen is beter.

Ambitie

We willen blijvend het sport- en beweeggedrag van alle inwoners stimuleren en waar mogelijk intensiveren. Motivaties voor inwoners kunnen zijn: ontspanning, presteren, maar ook ontmoeten, gezelligheid, verbinding en gezondheid.

Speerpunten

- We werken aan het verbeteren van de motorische vaardigheden van kinderen.
- We bevorderen een gezonde en actieve leefstijl, specifiek voor jongeren en senioren.
- We zetten in op voldoende sport- en beweegmogelijkheden in de wijk.
- We versterken de verbinding met zorg.
- We stimuleren talentontwikkeling.

We werken aan het verbeteren van de motorische vaardigheden van kinderen

Kinderen die voldoende sporten en bewegen, leggen een stevige basis voor een gezonde en actieve leefstijl. Kinderen van basisschoolleeftijd zijn de afgelopen jaren zowel fysiek als motorisch minder vaardig geworden. Na de coronapandemie zijn vooral kleuters en kinderen in kwetsbare situaties motorisch nog minder vaardig geworden. Het is belangrijk voor kinderen om op jonge leeftijd, vanaf twee jaar, voldoende en gevarieerd te bewegen om motorisch vaardig te worden. Hierbij ligt de nadruk op de motorische basisvaardigheden, zoals balans, lopen, rennen, springen, gooien, vangen, slaan en schoppen van een bal. Naast de positieve effecten van brede motorische vaardigheden op gezondheid, schoolprestaties, sociaal-emotionele ontwikkeling en welbevinden, zorgt een brede basis ook voor een blijvende sportdeelname en een leven lang sporten en bewegen met plezier.

Wat gaan we hiervoor doen?

Bestaand

- Continueren aandacht voor JOGG-aanpak, een gezonde leefstijl door middel van voldoende beweging, gezonde voeding, water drinken en voldoende slaap.
- Ondersteuning sportclubs voor een breed gevarieerd sportaanbod voor de jeugd.
- Stimuleren inzet van vakleerkrachten op basisscholen, onder andere door verbreding Brede School.
- Voortzetten schoolzwemmen.

1 Voor volwassenen geldt het advies van 150 minuten per week matig intensief bewegen en daarnaast twee keer per week spier- en botversterkende activiteiten te doen. Voor jongeren van 4 t/m 18 jaar geldt de beweegrichtlijn van minimaal 60 minuten per dag bewegen, aangevuld met drie keer per week spier- en botversterkende activiteiten. Matig intensief bewegen houdt in dat een iets hogere hartslag ontstaat bijvoorbeeld door stevig te wandelen, flink door te fietsen of eens achter de hond aan te rennen.

Nieuw (deels)

- Samenwerking tussen sportverenigingen voor veelzijdig bewegen voor jongste jeugd. Een voorbeeld is de Sportspeeltuin, ontwikkeld door VVH. Waarbij jonge kinderen zich spelenderwijs breedmotorisch ontwikkelen, niet specifiek gericht op een sport. Ook het sportparkmanagement kan een rol spelen in gevarieerd breed aanbod in samenwerking met de diverse verenigingen op de sportparken.
- Doorontwikkeling en ondersteuning van (bestaande) programma's voor brede motorische vaardigheden, zoals Club Glympies (Brede School), Junior sportcoaches of Club Extra (voor kinderen die motorisch extra hulp nodig hebben).
- Informeren ouders via consultatiebureau en CJG over belang voldoende spelen en bewegen. Stimuleren en inspireren kinderopvang en scholen voor inzet van vakleerkrachten.
- Inspelen op landelijke ontwikkelingen zoals School en omgeving (Rijke schooldag).

We bevorderen een gezonde en actieve leefstijl, specifiek voor jongeren en senioren

Een leven lang sporten en bewegen helpt om mensen nu en ook op latere leeftijd gezond en vitaal te houden. Voor veel ziektes is aangetoond dat sport en bewegen niet alleen bijdraagt aan het voorkomen ervan, maar ook aan het herstel of het tegengaan van achteruitgang. Vanuit bestaand aanbod van sportverenigingen, -aanbieders en doorlopende activiteiten hebben we blijvend aandacht voor de vitaliteit van alle inwoners. Maar cijfers van de beweegrichtlijn geven reden om de komende jaren extra in te zetten op jongeren (12 tot 18 jaar) en senioren (65-plussers). Beide groepen blijven achter qua participatie². Senioren die wekelijks voldoende bewegen blijven langer zelfstandig en zelfredzaam. Door voldoende te bewegen houden ze hun spieren en uithoudingsvermogen op peil en wordt de kans op botbreuken en lichamelijke beperkingen verkleint. Maar ook het sociale netwerk is belangrijk. Ook voor jongeren is het van belang om voldoende te sporten en te bewegen voor sociale ontmoeting en contact met leeftijdsgenoten. Jongeren ervaren veel sociale druk en belasting en sport kan helpen om hiermee om te gaan.

Wat gaan we hiervoor doen?

Bestaand

- Voortzetten Sport- & Cultuurwijzer voor alle leeftijden.
- Voortzetten van de inzet van de Senioren beweegcoach.
- Vergroten van het aanbod bij sportclubs voor senioren, onder andere door de inzet van de Beweegcarroussel.
- Voortzetting van de inzet van de jongerensportcoach, samen met ZorgDat en het voortgezet onderwijs.
- Continueren aandacht voor JOGG-aanpak, een gezonde leefstijl door middel van voldoende beweging, gezonde voeding, water drinken en voldoende slaap.
- Inzet op voorlichting rondom gezonde leefstijl (onder andere JOGG) en middelengebruik voor jongeren, vooral via het voortgezet onderwijs.
- Promotie en ondersteuning van de Nationale Sportweek.

Nieuw (deels)

- Doorontwikkelen Sport- & Cultuurwijzer voor specifieke leeftijdsgroepen. Inzet op communicatie en diversiteit in aanbod.
- Evaluatie en mogelijke continuering inzet Jongerensportcoach.
- Onderzoeken mogelijkheden andere vormen van lidmaatschappen voor jongeren. Onder andere in samenwerking met het Sportparkmanagement en de sportclusters.
- Inzet van gamification (digitale middelen met spelelementen) bij jongeren voor stimulering sport en bewegen.
- Met betrokken partners samenwerken om zowel inactieve jongeren als senioren in beweging te krijgen. Dit kan in de vorm van activering, maar ook door de inrichting van de (interactieve) buitenruimte.

² Het percentage Nederlanders dat voldoende beweegt verschilt per leeftijdsgroep. In 2020 voldeden kinderen (4 t/m 11 jaar) het vaakst aan de beweegrichtlijnen (61%), gevolgd door 18 t/m 64-jarigen (56%). Voor ouderen (65-plussers) en voor jongeren (12 t/m 17 jaar) ligt dit percentage net boven de 40%.

We zetten in op voldoende sport- en beweegmogelijkheden in de wijk

Voor het bevorderen van een gezonde en actieve leefstijl, moet sport en bewegen laagdrempelig en vanzelfsprekend gemaakt worden. Zowel aanbod dichtbij als de inrichting van een beweegvriendelijke openbare ruimte zorgt daarvoor. Dit betekent voldoende (inclusieve) speelplaatsen voor kinderen in de buurt, sportveldjes voor jongeren, maar ook voldoende sport- en beweegmogelijkheden dichtbij voor volwassenen en senioren. Een voorbeeld hiervan zijn de Beweegroutes die laagdrempelig op elk moment gebruikt kunnen worden. Hier wordt in thema 4: 'Passende en voldoende sport- en beweegvoorzieningen' meer aandacht aan besteed.

Wat gaan we hiervoor doen?

Bestaand

- Verbreden en inhoudelijk verdiepen van de Brede School in heel gemeente Harderwijk, daarbij is er aandacht voor wijk specifieke wensen. Hierbij ligt de aandacht op een breed aanbod van activiteiten, op het gebied van sport & spel, gezondheid, cultuur, techniek en natuur.

Nieuw (deels)

- Uitbreiding Beweegroutes voor doelgroepen, onder andere voor senioren en bedrijven.
- Versterken en indien mogelijk uitbreiden van de verbinding tussen Brede School en Buurtsportwerk.

We versterken de verbinding met zorg

In samenwerking met het beleidsterrein Gezondheid en de initiatieven vanuit het Preventieakkoord, wordt in toeneemende mate ingezet op een betere verbinding met zorgpartners, zoals huisartsen en fysiotherapeuten. Het streven is te zorgen voor een passende en betere doorverwijzing van zorg naar sport- en beweegaanbod. Bewegen is een krachtig middel om de lichamelijke, mentale en sociale gezondheid te verbeteren. Op het gebied van gezondheid komt steeds meer aandacht voor preventie. De 'kracht van voorkomen' wordt steeds duidelijker.

Leefstijlinterventies

Vanuit het steunpakket Sociaal en mentaal welzijn en leefstijl is er in 2020 budget beschikbaar gesteld voor gemeenten om inwoners te helpen waarvan de leefstijl achteruit is gegaan vanwege de corona maatregelen. Deze inzet is voor leefstijl interventies en de impuls op bewegen. De middelen moeten zorgen voor steun en verlichting specifiek voor groepen die extra geraakt zijn door de coronacrisis en de daaraan verbonden lockdown-maatregelen. Het doel is om de negatieve gezondheidseffecten van de coronamaatregelen - minder bewegen, meer roken en drinken - zoveel mogelijk tegen te gaan om zo verdere schade te voorkomen.

Wat gaan we hiervoor doen?

Bestaand

- Vanuit het steunpakket Sociaal en mentaal welzijn en leefstijl:
 - Inzet van de interventie RealFit 12+, voor jongeren met overgewicht. Deze inzet zullen we tussentijds evalueren.
 - Inzet van beweegaanbod bij de Gecombineerde Leefstijl Interventies (GLI). Deze inzet zullen we tussentijds evalueren.
- Continueren inzet van de interventie Move(F)it vanuit JOGG, voor kinderen met overgewicht. Ook deze inzet zullen we tussentijds evalueren.
- Contact met de zorgpartners vanuit de Senioren beweegcoach.
- We stimuleren het goede voorbeeld bij gemeente, zorgpartners en zorgaanbieders.
- Stimuleren rookvrije sportaccommodaties en gezonde kantines.

Nieuw (deels)

- Inzet op betere verbinding tussen onder andere zorgpartners, GA! Harderwijk, sport- en beweegclubs en de gemeente Harderwijk.
- Verbinding met het Trefpunt Positieve Gezondheid bij MFC de Roef.
- Realiseren van een digitale sociale kaart vanuit het Preventieakkoord, met als doel om doorverwijzing van zorg naar sport en bewegen te vergemakkelijken.

We stimuleren talentontwikkeling

Hoewel breedtesport de basis is van het sportbeleid, is er ook aandacht voor de mogelijkheden van talentontwikkeling. Naast het werken aan het verbeteren van de motorische vaardigheden van kinderen is er ook aandacht voor het ontwikkelen van de (motorische) vaardigheden richting talentontwikkeling. We faciliteren en ondersteunen sportclubs die vragen hebben over topsportbeleid. Individuele sporters met een status worden begeleid vanuit Topsport Gelderland.

Wat gaan we hiervoor doen?

Bestaand

- Topsporters en talenten een podium geven bij de jaarlijkse Sporthuldiging en stimuleren van (top)sport-evenementen.
- Ondersteuning individuele talenten met status vanuit Topsport Gelderland. Zij bieden een platform en creëren faciliteiten voor talenten op het gebied van hun sport en maatschappelijke carrière.
- Faciliteren en ondersteunen van verenigingen die vragen hebben over topsportbeleid.

Nieuw (deels)

- Doorontwikkeling en ondersteuning van programma's voor brede motorische vaardigheden voor talentontwikkeling, zoals Sportief Groot Worden.
- Meewerken aan landelijke en provinciale initiatieven op het gebied van topsport en talentontwikkeling wanneer verenigingen aangeven daar behoefte aan te hebben.

TERUG NAAR
INHOUDSOPGAVE

Thema 2: Iedereen doet mee

Inleiding

De meeste inwoners zijn prima in staat om uit eigen beweging te sporten of te bewegen. Maar meedoen aan sport en bewegen is niet voor iedereen vanzelfsprekend. De laatste jaren is er meer aandacht gekomen voor inclusie in de sport. Het gaat erom dat er voor iedereen ruimte is om te sporten en te bewegen, ongeacht iemands leeftijd, fysieke of mentale gezondheid, etnische achtergrond, geloof, seksuele geaardheid of sociale positie. Daarvoor moeten we enerzijds meer inzetten op bewustwording rondom inclusie en anderzijds meer op het vergroten van de kennis.

Ambitie

We willen dat inwoners zich veilig voelen en ongeacht achtergrond kunnen sporten en bewegen. We zetten in op bewustwording, zodat iedereen met plezier kan sporten en bewegen op zijn of haar eigen niveau.

Speerpunten

- We zetten in op kennisdeling en deskundigheidsbevordering.
- We stimuleren het aangepast sporten.
- We stimuleren inwoners in kwetsbare situaties om in beweging te komen.

We zetten in op kennisdeling en deskundigheidsbevordering

De meeste inwoners van de gemeente Harderwijk vinden het vanzelfsprekend om 'gewoon' mee te doen. Dat geldt ook voor sport en bewegen. Toch is dat voor de ene inwoner lastiger dan voor de andere. De gemeente Harderwijk wil dat iedereen kan meedoen en dat niemand wordt uitgesloten. Communicatie draagt hieraan bij, zo staat ook beschreven in de Verbeteragenda Inclusie Harderwijk en Hierden. We zetten in op het vergroten van kennis en bewustwording van sportclubs, om zo een veilig en open sportklimaat te stimuleren.

Wat gaan we hiervoor doen?

Bestaand

- Inzet van Inclusief coach voor verbinding en vragen over inclusiviteit.
- Inzet van deskundigheidsbevordering en ervaringsdeskundigen.
- Voortzetten inzet van een clubkadercoach bij de sportverenigingen voor versterking van het pedagogisch kader.
- Betrekken sportclubs bij Coming Out Day en vergelijkbare initiatieven.
- Intensiveren communicatie rondom het netwerk van Uniek Sporten.

Nieuw (deels)

- Faciliteren nieuwe opzet werkgroep inclusief sporten en bewegen vanuit het Lokaal Sportakkoord, meer gericht op thema's.
- Verbeteren communicatie vanuit de werkgroep Inclusief sporten en bewegen om het onderwerp meer en beter op de agenda te zetten. En zo meer inwoners te bereiken.
- Meer aandacht voor een veilig sportklimaat en de basiseisen integriteit bij sportclubs, onder andere door aandacht voor een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) voor vrijwilligers en het aanstellen van een vertrouwenscontactpersoon (VCP).

We stimuleren het aangepast sporten

In Nederland heeft gemiddeld 1 op de 10 inwoners een beperking. Mensen uit deze doelgroep zijn vaak niet in staat om mee te doen aan het reguliere sportaanbod. Op dit moment voldoet bijna de helft van alle Nederlanders aan de beweegrichtlijn en 29% (6 jaar en ouder) is lid van een sportvereniging. Als we kijken naar mensen met een beperking, dan liggen deze percentages veel lager; slechts 22% van de Nederlanders (12 jaar en ouder) met een beperking sport wekelijks en 14% daarvan is lid van een sportvereniging.

Mensen met een beperking ondervinden helaas diverse drempels op hun weg naar sportdeelname of haken (tijdelijk) af vanwege ervaren belemmeringen. Het wegnemen van drempels is essentieel voor deelname van deze groep. Maatwerk en persoonlijke begeleiding is hiervoor noodzakelijk.

Wat gaan we hiervoor doen?

Bestaand

- Continueren samenwerking met Uniek Sporten in regionaal verband (Noord-Veluwe).
- Continueren inzet van Uniek Sporten Uitleen.
- Inzet Inclusief coach als lokaal aanspreekpunt voor aangepast sporten en bewegen.
- Continueren aangepast aanbod, vanuit de sportclubs en het zwembad.

Nieuw (deels)

- Regionaal samenwerken in Noord-Veluwe door middel van een regionale coördinator. Samenwerking op het gebied van kennisdeling, communicatie en regionale activiteiten.
- Sport- en beweegclubs stimuleren, ondersteunen en faciliteren om sportaanbod voor mensen met een beperking en/of chronische aandoening aan te bieden, onder andere via het Sportparkmanagement.

We stimuleren inwoners in kwetsbare situaties om in beweging te komen

De coronapandemie heeft de sociaal economische verschillen in het beweeggedrag vergroot. Het was al bekend dat laagopgeleiden minder vaak bewegen dan hoogopgeleiden, maar door de coronacrisis is dit verschil groter geworden. Het gevaar is dat de coronacrisis een langdurig effect heeft op het beweeggedrag en daarmee de gezondheid van veel Nederlanders. Tegelijkertijd is het belang van voldoende bewegen des te meer aangetoond. De komende jaren moet er weer hard gewerkt worden om meer mensen te laten sporten en bewegen. Via samenwerkingen met organisaties zoals Veld 42 en ZorgDat gaan we dit stimuleren. Ook de laagdrempelige gratis openbare voorzieningen kunnen hierbij van waarde zijn, zoals het calisthenics park, de Beweegroutes en de skeelerbaan.

Wat gaan we hiervoor doen?

Bestaand

- Promoten bestaande regelingen, zoals Jeugdfonds Sport & Cultuur via SAM&. Sam& is een samenwerkingsverband van Stichting Leergeld Nederland, Jeugdfonds Sport & Cultuur, Nationaal Fonds Kinderhulp en Stichting Jarige Job. Ouders met weinig geld kunnen er terecht zodat ook hun kind(eren) mee kunnen doen met activiteiten, zoals sport of het vieren van een verjaardag.
- Promoten van de bestaande minimaregelingen voor volwassenen.
- Inzet van samenwerkingscoaches voor specifiek sportaanbod, zoals Veld 42 en Educare.

Nieuw (deels)

- Doorontwikkeling plan voor (deels) gratis sportlidmaatschappen bij sport- en beweegclubs.
- Beter toegankelijk maken van het bestaande sport- en beweegaanbod voor inwoners in kwetsbare situaties, door de samenwerking in het netwerk van Sportparkmanagement, zorgpartners, GA! Harderwijk, sport- en beweegclubs en de gemeente Harderwijk. Zo kan vraag en aanbod beter en sneller samengebracht worden. Op basis hiervan kan ook bepaald worden of nieuw aanbod gewenst is. Middels de verenigingsadviseur en Inclusief coach ondersteunen we waar mogelijk, actief en reactief.
- In gesprek met partners focus aanbrengen in de doelgroep inwoners in kwetsbare situaties, door specifieke actiepunten in het uitvoeringsprogramma op te nemen. We hebben daarbij aandacht voor ontwikkelingen en vraag.

TERUG NAAR
INHOUDSOPGAVE

Thema 3: Vitale en sterke sport- en beweegclubs

Inleiding

In de gemeente Harderwijk zijn zowel sportverenigingen als sportaanbieders actief. Voor de uitvoering van het sportbeleid, en omdat verenigd sporten op zich al waardevol is, zijn beiden van belang en zijn we met beide groepen in contact. Voor de sportverenigingen bieden we extra ondersteuning en advies vanwege het belang van de sociale context van de vereniging, de inzet van vrijwilligers en de specifieke vragen die zij hebben. De verenigingsadviseur is daarom met name gericht op de sportverenigingen. Maar we zien veel belang in het onderlinge contact en denken dat er veel winst te halen valt uit de kruisbestuiving tussen de sportvereniging en sportaanbieder.

Sportverenigingen

Voor de invulling van dit thema richten we ons in eerste instantie op de sportverenigingen. De gemeente Harderwijk streeft naar sterke, gezonde en toekomstbestendige sportverenigingen. Hierbij maken we gebruik van de onderstaande algemene Vitaliteitsindex.

Vitaliteitsindex sportverenigingen

		Organisatiekracht			
		Onvoldoende	Matig	Voldoende	Goed
Maatschappelijke oriëntatie	Onvoldoende	Kwetsbare verenigingen		Krachtige verenigingen	
	Matig				
	Voldoende	Maatschappelijke verenigingen		Vitale verenigingen	
	Goed				

Bron: Mulier Instituut

In de Vitaliteitsindex zijn vier segmenten van verenigingen te onderscheiden, op basis van de mate waarin ze georganiseerd zijn en maatschappelijk betrokken. We benoemen hierbij kwetsbare, krachtige, maatschappelijke en vitale verenigingen.

- Organisatiekracht staat voor de mate waarin verenigingen in staat zijn om hun sport aan te bieden aan huidige en potentiële leden.
- Maatschappelijke oriëntatie omvat de mate waarin verenigingen zich richten op maatschappelijke activiteiten en/of taken.

Gevolgen coronacrisis

De coronajaren hebben effect gehad op de sportvereniging. Volgens de laatste Monitor Sport en Corona van het Mulier Instituut (november 2022) merken alle deelsectoren van de sportsector nog steeds de gevolgen van de coronacrisis. De sportsector toont zich veerkrachtig, mede dankzij de steunmaatregelen van de overheid. Maar tegelijk heeft de sector met tal van nieuwe uitdagingen te maken. Uitdagingen voor de sportsector zijn bijvoorbeeld: een daling van het aantal leden, klanten en vrijwilligers, personeelstekort, inflatie en stijgende energieprijzen. Daarnaast heeft de coronacrisis het beweeggedrag verandert en de verschillen vergroot. Nederlanders zijn tijdens de coronacrisis minder en anders gaan sporten en bewegen. Flexibelere en individuelere vormen van sport zijn populairder geworden. Mensen sporten nu veel buiten, voor hun gezondheid of plezier. De verschillen in sportdeelname en gezondheid tussen lager- en hoogopgeleiden en lagere en hogere inkomensgroepen zijn tijdens de coronacrisis groter geworden.

De sportverenigingen maken zich (ernstige) zorgen over het verlies van leden en vrijwilligers, de financiële situatie en het verlies aan sociale binding. Landelijk gezien hebben met name kleine sportverenigingen (≤ 100 leden), mede als gevolg van corona, te maken met ledendaling. Daarbij is de binnensport harder getroffen dan de buitensport. De organisatiekracht van kleine verenigingen is de afgelopen twee jaar afgenomen. Minder leden betekent over het algemeen minder potentiële vrijwilligers en inkomsten. Ook in de gemeente Harderwijk zien we dit terug. 59% van de sportverenigingen ervaart het werven en behouden van leden als knelpunt en 39% van de sportverenigingen geeft aan niet te beschikken over voldoende vrijwilligers. Sportverenigingen maken zich zorgen over hun toekomst. Dit heeft consequenties voor de mate waarin ze in staat zijn om hun sportaanbod te organiseren.

Ambitie

In de gemeente Harderwijk is het streven om een breed netwerk van zowel sportverenigingen als sportaanbieders te onderhouden. Daarnaast is er specifiek voor sportverenigingen het streven om deze op organisatiekracht te versterken. En worden verenigingen gestimuleerd om (indien mogelijk en gewenst) zich te ontwikkelen tot een vitale sportvereniging.

Speerpunten

- We adviseren en ondersteunen sport- en beweegclubs.
- We helpen sportverenigingen met het vrijwilligersbeleid.
- We helpen sportverenigingen met het professionaliseren.

We adviseren en ondersteunen sportclubs

We hebben contact met bijna alle sportverenigingen in de gemeente Harderwijk, dit geldt niet voor alle sportaanbieders. Sportaanbieders zijn ook belangrijk voor de uitvoering van het sportbeleid. De samenwerking en kruisbestuiving tussen sportverenigingen en -aanbieders kan veel opleveren. Desgewenst kan bij sportaanbieders ook vraaggericht advisering plaatsvinden.

Voor de sportverenigingen is het van belang om ze van de benodigde kennis en advies te voorzien. De kernfunctie van de sportvereniging is het organiseren van goed sportaanbod voor haar leden. Om deze kernfunctie te vervullen, hebben verenigingen verschillende middelen nodig; leden die sporten, besturend en organiserend kader, een geschikte accommodatie, voldoende financiën en duidelijk beleid. Deze vijf factoren bepalen in belangrijke mate de organisatiekracht van de vereniging. Het is van belang om de verenigingen hierbij te ondersteunen. In de gemeente Harderwijk is het streven om alle sportverenigingen op de organisatiekracht te versterken. We willen over een voldoende gevarieerd en toekomstbestendig sportaanbod beschikken. We stimuleren sportclubs tot het versterken van het pedagogisch kader en het bevorderen van een veilig en open sportklimaat. Ook het sociale aspect van het verenigingsleven vinden we belangrijk, waardoor we blijvend inzetten op het behoud en versterken van onze verenigingen.

De komende jaren zullen wij aandacht besteden aan de watersport. Harderwijk is een waterstad. De afgelopen jaren zijn er steeds meer en nieuwe watersporten toegevoegd aan het aanbod. Binnen de beperkte ruimte rondom het Waterfront, is er wellicht meer samenwerking mogelijk en gewenst.

Wat gaan we hiervoor doen?

Bestaand

- Vraaggerichte advisering en ondersteuning door de verenigingsadviseur.
- Organiseren van bijeenkomsten, netwerkmomenten, trainingen en kennisbijeenkomsten.
- Inzet clubkadercoach voor ondersteuning pedagogisch kader.
- De financiële lasten van de sportclubs niet teveel te verzwaren, door te streven naar een niet meer dan trendmatige verhoging.
- Sportclubs informeren over lopende en nieuwe ontwikkelingen.

Nieuw (deels)

- In samenwerking met de sportverenigingen inzetten op de benoemde knelpunten vanuit de Sportaanbiedersmonitor 2022 en/of op andere wijze gesignaleerde knelpunten.
- Stimuleren sportclubs tot meer aandacht voor een veilig sportklimaat en de basiseisen integriteit bij sportclubs.
- Stimuleren en faciliteren van de verbinding tussen de watersportaanbieders, om te onderzoeken of er meer samenwerking mogelijk en gewenst is.

We helpen sportverenigingen met het vrijwilligersbeleid

Eén van de grote uitdagingen voor de sportverenigingen is het vrijwilligerstekort. Verenigingen hebben steeds meer te maken met een afnemend aantal vrijwilligers. Uit de Sportaanbiedersmonitor blijkt dat 39% van de respondenten aangeeft niet over voldoende vrijwilligers te beschikken. Daarnaast is men vaak op zoek naar vrijwilligers. De behoefte aan flexibiliteit is niet alleen bij de sporter zelf, maar ook bij de vrijwilligers terug te zien. Dit is versterkt tijdens de coronaperiode. Veel vrijwilligers zijn in die periode wat anders gaan doen en zijn niet teruggekeerd bij hun sportvereniging. Dit vraagt om een andere invulling van vrijwilligerswerk, meer op projectbasis en kortdurend. Vanuit het Lokaal Sportakkoord is dit een onderwerp van gesprek binnen de werkgroep Vitale Sportaanbieders en Positieve Sportcultuur.

Wat gaan we hiervoor doen?

Bestaand

- Aanbieden themabijeenkomsten en trainingen.

Nieuw (deels)

- Er zal samen met de verenigingen gekeken worden hoe er omgegaan kan worden met de vrijwilligersproblematiek, onder andere door de inzet van mogelijke creatieve oplossingen. Hierbij is samenwerking, informatiedeling en contact tussen sportverenigingen van belang.
- Faciliteren nieuwe opzet werkgroep Vitale Sportaanbieders en Positieve Sportcultuur vanuit het Lokaal Sportakkoord, meer gericht op thema's. Hierdoor voorzien we in een netwerk voor kennisdeling.

We helpen verenigingen met professionaliseren

Sommige verenigingen die organisatorisch sterk zijn, kunnen de stap maken naar de maatschappelijke oriëntatie en zo een vitale vereniging worden. Een vitale vereniging (een open club) is gericht op de omgeving, die leidt tot samenwerking, een open cultuur, maatschappelijke betrokkenheid en ondernemerszin. Daardoor is de club niet alleen attractief voor haar leden, maar ook voor andere partijen. Een aantal verenigingen heeft deze stap al (deels) gemaakt. De inzet van professionals, zoals de Sportparkcoördinatoren en de clubkadercoach, heeft dit versterkt. Ook de inzet van services vanuit het Lokaal Sportakkoord heeft hieraan bijgedragen.

Het is belangrijk dat de professionalisering niet de unieke verenigingscultuur laat verdwijnen. De sportvereniging blijft voor zichzelf een belangrijke rol zien op het gebied van saamhorigheid. Het erbij horen, onderdeel uitmaken van een vereniging kan eenzaamheid tegengaan en een bijdrage leveren aan gezondheidswinst.

Speciale aandacht zal de komende jaren uitgaan naar de denksport. De denksporten hebben het moeilijk. Het imago van de sporten laat te wensen over. In coronatijd zijn veel leden gestopt. De sport vergrijsst, er is nagenoeg geen aanwas van nieuwe leden. Om in de gemeente een gevarieerd sportaanbod te houden is ook hier een professionaliseringsslag van belang.

Wat gaan we hiervoor doen?

Bestaand

- Inzet van Sportparkcoördinatoren op vier sportclusters en zorgdragen voor een brede samenwerking tussen de clusters onderling.
- Inzetten op samenwerking tussen sportclubs onderling en met andere organisaties, onder andere door het faciliteren van netwerkbijeenkomsten.
- Inzet van deskundigheidsbevordering.

Nieuw (deels)

- Door de meerwaarde van de tijdelijke inzet van de clubkadercoach bij Volleybal Vereniging Harderwijk (VVH), heeft de club besloten mee te gaan met de Superclub inzet vanuit Nevobo. Hierdoor is er bij VVH een professional aangesteld, die zich richt op het kader en groei van het aantal leden. Hierbij wordt onderzocht welke meerwaarde dit oplevert voor de sportvereniging.
- Samenwerking bevorderen op clusterniveau, onder andere voor de denksporten, de watersport en de binnen-sportverenigingen. De komende jaren zullen we deze samenwerkingen faciliteren en stimuleren.
- Onderzoeken van de mogelijkheden van nieuwe vormen van lidmaatschappen, door middel van de Sport- & Cultuurwijzer of de mogelijkheden via het Sportparkmanagement.
- Om toekomstbestendig te blijven heeft een aantal denksportclubs de ambitie om de handen ineen te slaan en te verkennen of een denksportcentrum tot de mogelijkheden behoort. De komende jaren zullen wij deze verkenning en mogelijke samenwerking faciliteren en stimuleren.

TERUG NAAR
INHOUDSOPGAVE

Thema 4: Goede en voldoende sport- en beweegvoorzieningen

Inleiding

Om een leven lang te kunnen (blijven) sporten en bewegen hebben we een functionele, goede, duurzame sportinfrastructuur nodig. De voorzieningen ten behoeve van de sport willen we op voldoende kwaliteit houden. Maar de sportinfrastructuur gaat niet alleen om de sportvelden, het zwembad of de sporthallen, maar ook om de openbare ruimtes in Harderwijk en Hierden. Voor een goede gezondheid is het noodzakelijk dat mensen voldoende bewegen. Een leefomgeving die uitnodigt tot sporten, spelen en bewegen, levert hieraan een belangrijke bijdrage. Een beweegvriendelijke omgeving zet namelijk aan tot meer bewegen en draagt bij aan zowel het verminderen van overgewicht als een betere lichamelijke en geestelijke gezondheid. De aandacht voor een gezonde en actieve leefstijl, en met name in de openbare ruimte, is in een stroomversnelling gekomen, mede door de coronapandemie. De uitdaging zit voornamelijk in het creëren van een omgeving die sporten en bewegen een vanzelfsprekend onderdeel van de dag maakt.

Ambitie

In de gemeente Harderwijk willen we voldoende uitnodigende sport- en beweegvoorzieningen beschikbaar stellen. Hiermee wordt een breed aanbod van sport en bewegen mogelijk gemaakt, zowel binnen, buiten als in de openbare ruimte.

Speerpunten

- We stimuleren de inrichting van een beweegvriendelijke omgeving.
- We zorgen voor voldoende en kwalitatief duurzame binnen- en buitensportaccommodaties.

We stimuleren de inrichting van een beweegvriendelijke omgeving

Het belang van een beweegvriendelijke omgeving is de afgelopen jaren duidelijker naar voren gekomen. Er wordt steeds meer gewandeld en gefietst in de vrije tijd. Bijvoorbeeld beweegtoestellen en Beweegroutes helpen om onze inwoners in beweging te krijgen, gezond te houden en zelfredzaam te blijven. Door de coronapandemie is sporten en bewegen in de openbare ruimte populair geworden. Maar deze trend zet ook door na corona. De flexibiliteit en het kunnen bewegen wanneer het uitkomt, past binnen de trend van individualisering. In de nieuwe Omgevingsvisie die opgesteld wordt, is een gezonde omgeving een belangrijk thema. Bij de (her)inrichting van openbare ruimte moet in een vroeg stadium, dus al bij planvorming, bekeken worden hoe sport en bewegen zoveel mogelijk kan worden gestimuleerd, ofwel sportinclusief denken. Daarbij zou het principe van BOSS het uitgangspunt kunnen zijn; Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen.

Aandachtspunten

- Waar de maatschappelijke trend is meer gebruik te maken van de openbare ruimte om te sporten en bewegen door volwassenen, is dit niet voor kinderen het geval. Zoals eerder vermeld, neemt het aantal kinderen dat voldoet aan de beweegrichtlijn af. Kinderen spelen minder buiten. Meerdere oorzaken zijn hiervoor te noemen, maar een belangrijke oorzaak hiervoor is dat kinderen meer tijd besteden aan scherm-gerelateerde activiteiten, zoals social media en gamen.
- Om de jeugd en jongeren te stimuleren meer buiten te spelen, is aandacht voor interactief spelen, gamification, maar ook vernieuwend aanbod nodig. Dit wordt al op een aantal plekken toegepast in de gemeente Harderwijk, zoals de memo bij het Klaproospad of de Sutuwall in Drielanden. Maar ook de pumptrackbaan en het calisthenics park trekken veel bezoekers. Het is belangrijk aandacht te hebben voor zowel jeugd, jongeren, volwassenen als senioren. Als er ontwikkelingen zijn met betrekking tot sport- en beweegvoorzieningen, moet in gesprek met de doelgroep bepaald worden wat ze willen en nodig hebben. Hierbij moet altijd gestreefd worden naar een optimale invulling met en voor de wijk. Veiligheid en overlast zijn daarbij aandachtspunten.
- Er wordt waarde gehecht aan een aantal grotere speelvoorzieningen, naast voldoende speelgelegenheden in de buurt (in de wijk). Op deze plekken staat ontmoeten centraal, waar jong en oud kan samenkomen. Naast de speeltuin voor kinderen, zijn beschikbare beweegmogelijkheden voor (groot)ouders van belang. Hierbij is er ook aandacht voor toegankelijkheid en inclusiviteit.

Wat gaan we hiervoor doen?

Bestaand

- Communicatie rondom de bestaande Beweegroutes, om inwoners te stimuleren te bewegen.
- Stimuleren initiatieven ter bevordering van een beweegvriendelijke omgeving.
- Sportinclusief denken meenemen in de Omgevingsvisie gemeente Harderwijk.

Nieuw (deels)

- Meedenken in nieuw op te stellen ruimtelijke beleidsplannen, om dit meer sportinclusief te benaderen, zoals onder andere het speelruimtebeleid en andere ruimtelijke ontwikkelingen.
- Uitbreiden Beweegroutes voor doelgroepen, zoals senioren en bedrijven.
- Activeren gebruik van openbare sport- en beweegvoorzieningen.
- Stimuleren ontwikkelingen rondom nieuwe, bijvoorbeeld urban, sporten in de openbare ruimte, eventueel met betrokken sport- en beweegclubs en met aandacht voor multifunctioneel gebruik van de ruimte.

We zorgen voor voldoende en kwalitatief duurzame binnen- en buitensportaccommodaties

Zowel de binnen- als buitensportaccommodaties moeten recht doen aan het stimuleren van sport en bewegen, maar ook aan de sportbeleving. Daarvoor zijn veilige en duurzame sportaccommodaties noodzakelijk. De sportaccommodaties moeten voldoen aan de eisen voor het bewegingsonderwijs en daarnaast aan de sportbondrichtlijnen, voor gebruik door sportverenigingen. Van belang zijn goede bereikbaarheid, toegankelijkheid en verkeersveiligheid.

Voor zowel de binnen- als de buitensport is een MeerJarenOnderhoudsPlan (MJOP) opgesteld, voor het onderhoud en instandhouding van de gemeentelijke sportaccommodaties. Voor de buitensportaccommodaties wordt een inspectie gedaan om vervanging en onderhoud voor de komende jaren te kunnen vaststellen. De planning van het Integraal Huisvestings Plan (IHP) voor het basisonderwijs, is de komende jaren leidend voor vervanging of renovatie van de bestaande gymzalen. De komende jaren wordt het nieuwe binnenzwembad en Sypel III afgebouwd en ingericht. Met deze nieuwe accommodaties geven we een impuls aan het recreatief gebruik en het bevorderen van gezondheid en vitaliteit. Hierbij moet ook aandacht zijn voor voldoende toegankelijkheid voor alle inwoners.

We streven naar een optimale bezetting van zowel de binnen- als buitensportaccommodaties. De bezetting van de binnensportaccommodaties moet via goede communicatie met de betrokken sport- en beweegclubs worden afgestemd. Voor de buitensport streven we naar een meer multifunctioneel gebruik. Het is wenselijk om meerdere sporten op een buitensportcluster te faciliteren, om zo een betere benutting mogelijk te maken. De Sportpark-coördinatoren op de sportclusters spelen daar een rol in.

Verduurzaming

De gemeente Harderwijk zet in op verduurzaming. In de binnensportaccommodaties worden duurzaamheidsmaatregelen toegepast bij vervanging of renovatie. Het nieuwe zwembad wordt energieneutraal. Daarnaast worden er in de Sypel meer duurzaamheidsmaatregelen getroffen in het verlengde van de nieuwbouw. Ook de sportvelden worden verduurzaamd. De sportparkverlichting is volledig omgezet naar LED-verlichting, er worden geen chemische bestrijdingsmiddelen meer gebruikt. Daarnaast adviseren en ondersteunen we de sportclubs bij (de implementatie van) duurzaamheidsmaatregelen en het gebruik van gerelateerde subsidiemogelijkheden. Aandachtspunt voor de komende jaren is het gebruik van grondwater op de sportvelden in de zomer.

Wat gaan we hiervoor doen?

Bestaand

- Uitvoeren MJOP voor binnen- en buitensportaccommodaties.
- Afronden bouw zwembad en bouw sporthal Sytel III.
- Met verenigingen, onderwijs en GA! Harderwijk een goede invulling geven aan het bezettingsrooster van de binnensportaccommodaties.
- Informeren verenigingen over duurzaamheidssubsidies.

Nieuw (deels)

- Voor de gemeentelijke binnensportaccommodaties wordt er gewerkt aan een betere dienstverlening, onder andere door mogelijkheden voor zelf reserveren en inzicht bieden in de planning van de accommodaties.
- Uitvoeren van een capaciteitsonderzoek voor de buitensportaccommodaties, zodat we inzicht hebben of er voldoende capaciteit beschikbaar is voor de verenigingen op de Sportparken.
- Uitvoeren van een inspectie met betrekking tot de kwaliteit van de buitensportaccommodaties. Mogelijke benodigde renovaties of vernieuwing van velden wordt doorgevoerd in het MJOP buitensport.
- Verduurzaming accommodaties volgens het MJOP.
- Onderzoeken alternatieven voor gebruik grondwater voor de sportvelden in de zomer.
- Herijking van de subsidie regeling 'Eenmalige investeringen in sportaccommodaties'.

TERUG NAAR
INHOUDSOPGAVE

Monitoring en evaluatie

Sport en bewegen levert een belangrijke bijdrage aan de gezondheidswinst. De inzet op preventie en gezonde en actieve leefstijl laat pas op lange termijn effecten zien en vraagt om een lange adem.

Deze sport- en beweegnota, gecombineerd met het nog op te stellen uitvoeringsprogramma, geeft ruimte voor verschillende initiatieven vanuit Harderwijk en Hierden. Het gaat daarbij niet alleen om activiteiten die gefaciliteerd worden door de gemeente. De gemeente streeft er wel naar zoveel mogelijk te monitoren wat er op het gebied van sport en bewegen wordt gedaan.

Er dient ook aandacht te worden besteed aan de verbinding met de doelstellingen van andere beleidsterreinen. Daarnaast kan de vraag worden gesteld wanneer de gemeente en lokale partners tevreden zijn over de inzet van sport en bewegen. Hoe kunnen we dit inzichtelijk maken en welke indicatoren worden gehanteerd? Daarbij blijft dat preventie een lange adem vereist en niet altijd op korte termijn resultaten laat zien. Het ontwikkelen van deze prestatie- en effectindicatoren per thema wordt onderdeel van de eerste uitvoeringsprogramma. Waar mogelijk wordt gebruikgemaakt van bestaande onderzoeken en beschikbare cijfers, zoals van de GGD, GA! Harderwijk en de Sportaanbiedersmonitor.

Financiën

Voor het sportbeleid zijn zowel gemeentelijke middelen als landelijke middelen beschikbaar. Landelijk wordt er gebruik gemaakt van de Brede Regeling Combinatiefuncties en het Sportakkoord. Vanaf 2023 is dit onderdeel van de Brede SPUK. Daarnaast wordt er ook budget vanuit andere beleidsterreinen deels besteed ten behoeve van sport en bewegen.

Vanuit deze sportbeleidsnota wordt een uitvoeringsprogramma geschreven. In dit uitvoeringsprogramma zal ook een financiële paragraaf toegevoegd worden. De acties in het uitvoeringsprogramma worden in principe vanuit bestaande middelen gefinancierd. Indien er acties of activiteiten gewenst zijn die aanvullende financiering nodig hebben, wordt dit verzoek ingediend bij de raad.

TERUG NAAR
INHOUDSOPGAVE

Stadhuis

Havendam 56
3841 AA Harderwijk
Postbus 149
3840 AC Harderwijk

Bel of whatsapp

0341 411 911

Stuur een e-mail

sport@harderwijk.nl

Volg ons op

Bezoek de website

harderwijk.nl/sport